

Postanowienie

Naczelnego Sądu Administracyjnego

z dnia 25 kwietnia 2012 r.

II OZ 329/12

TEZA aktualna

Wykładnia ustawowego określenia *"gdy osoba ta wykaże"* sprowadza się do przyjęcia, że to na ubiegającym się o przyznanie prawa pomocy spoczywa ciężar wykazania w jakiej sytuacji się znajduje i że jest to sytuacja uprawniająca go do przyznania prawa pomocy. Orzeczenie sądu w tej kwestii zależy zatem od tego, czy strona wykaże przesłanki, o których mowa w przepisie art. 246 § 1 pkt 2 ppsa.

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Sentencja

Naczelny Sąd Administracyjny po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2012 r. na posiedzeniu niejawnym w Izbie Ogólnoadministracyjnej zażalenia I. S. na postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia (...) marca 2012 r., sygn. akt II SA/Bd 674/11 o odmowie przyznania prawa pomocy w sprawie ze skargi I. S. na decyzję Wojewody Kujawsko - Pomorskiego z dnia (...) czerwca 2011 r., Nr (...) w przedmiocie wejścia na teren nieruchomości w celu wykonania robót budowlanych postanawia: oddalić zażalenie.

Uzasadnienie faktyczne

Postanowieniem z dnia (...) marca 2012 r., sygn. akt II SA/Bd 674/11 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy na podstawie art. 246 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.) odmówił I. S. przyznania prawa pomocy w sprawie z jej skargi na decyzję Wojewody Kujawsko - Pomorskiego z dnia (...) czerwca 2011 r. w

przedmiocie wejścia na teren nieruchomości w celu wykonania robót budowlanych.

W uzasadnieniu powyższego postanowienia Sąd podniósł, iż zgodnie z art. 199 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.) strony samodzielnie ponoszą koszty postępowania sądowego związane ze swoim udziałem w sprawie.

Jednakże w szczególnych sytuacjach istnieje możliwość przyznania skarżącemu przez Sąd prawa pomocy m.in. w zakresie zwolnienia od kosztów sądowych czy też ustanowienia profesjonalnego pełnomocnika z urzędu. Sąd przytoczył treść art. 246 § 1 pkt 2 ww. ustawy, w którym jest mowa o przyznaniu prawa pomocy w zakresie częściowym wówczas, kiedy wnioskodawca wykaże niemożność poniesienia kosztów postępowania w pełnym zakresie bez powstania uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. A zatem strona jest zobowiązana wykazać, iż znajduje się w takiej sytuacji, iż nie jest w stanie ponieść pełnych kosztów postępowania. Częściowe przyznanie prawa pomocy następuje odpowiednio do wielkości wykazanego przez wnioskodawcę możliwego uszczerbku w utrzymaniu koniecznym, przy czym ocena wyników tego dowodzenia należy do Sądu.

Z art. 246 § 1 pkt 1 cyt. wyżej ustawy wynika, że przyznania zwolnienia od kosztów sądowych w ramach prawa pomocy domagać się może osoba fizyczna, która wykaże, że nie jest w stanie ponieść pełnych kosztów postępowania. Wykazanie określonych okoliczności wymaga dla swej skuteczności, poza własnym oświadczeniem - stosownego ich uwiarygodnienia.

W ocenie Sądu, przedstawione przez skarżącą we wniosku o przyznanie prawa pomocy okoliczności nie pozwoliły przyjąć, że jej sytuacja majątkowa i osobista uzasadnia jego uwzględnienie. Skarżąca prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe. Zdaniem Sądu skarżąca, uzyskując stały dochód z wynagrodzenia za pracę w wysokości 2.300 zł, nawet przy stałych koniecznych wydatkach jest w stanie wygenerować środki na prowadzenie postępowania sądowoadministracyjnego na obecnym etapie. Sąd zaznaczył, iż skarżąca podnosząc fakt opieki nad matką, nie wykazała w tym zakresie żadnych kosztów, które zobowiązana ponosiła w tym zakresie. Sąd zwrócił uwagę, że jedynym kosztem, który skarżąca winna ponieść w związku z postępowaniem sądowym jest jednorazowy koszt wpisu od skargi w wysokości 500 zł.

Sąd nadmienił, że prawo pomocy w pierwszej kolejności winno być przyznawane osobom bezrobotnym, samotnym, bez stałego źródła dochodu i bez majątku, a w omawianej sprawie taka sytuacja nie występuje. Ponadto zwrócił uwagę, że skarżąca nie ma na utrzymaniu innych osób, ani też nie jest obciążona żadnymi wierzytelnościami wymagającymi spłaty.

W zażaleniu na powyższe postanowienie I. S. wniosła o jego uchylenie w całości. W uzasadnieniu skarżąca podniosła, że Sąd bezpodstawnie stwierdził, że nie opiekuje się matką, która jest ofiarą napadu z przyczyn antysemickich. Podniosła, że comiesięczna pomoc dla matki wynosi 500 - 600 zł, na którą składa się dojazd do szpitala, rehabilitacja i leki.

Uzasadnienie prawne

Naczelny Sąd Administracyjny zważył co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Instytucja prawa pomocy jest wyjątkiem od generalnej zasady wyrażonej w art. 214 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270) - dalej p.p.s.a. - zgodnie z którą do uiszczenia kosztów sądowych obowiązany jest ten kto wnosi do sądu pismo podlegające opłacie lub wydatki. Art. 246 § 1 p.p.s.a. wprost przenosi na stronę obowiązek wykazania, że nie ma środków na poniesienie jakichkolwiek kosztów postępowania (przyznanie prawa pomocy w zakresie całkowitym) lub, że nie jest w stanie ponieść pełnych kosztów postępowania bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny (przyznanie prawa pomocy w zakresie częściowym).

Wykładnia ustawowego określenia "gdy osoba ta wykaże" sprowadza się do przyjęcia, że to na ubiegającym się o przyznanie prawa pomocy spoczywa ciężar wykazania w jakiej sytuacji się znajduje i że jest to sytuacja uprawniająca go do przyznania prawa pomocy. Orzeczenie sądu w tej kwestii zależy zatem od tego, czy strona wykaże przesłanki, o których mowa w przepisie art. 246 § 1 pkt 2 Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

W niniejszej sprawie Naczelny Sąd Administracyjny podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż brak było podstaw do uwzględnienia wniosku I. S. o przyznanie prawa pomocy w zakresie dotyczącym zwolnienia od kosztów sądowych. W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego sytuacja materialna I. S. - zważywszy na regularne dochody skarżącej, a także uwzględniając fakt posiadania majątku - budynek wielolokalowy, który stanowi kamienicę z lokalami mieszkalnymi na wynajem - nie jest tego rodzaju, że wnioskodawczyni nie jest w stanie uiścić kwoty 500 zł, należnej z tytułu wpisu od skargi.

Należy zwrócić uwagę, że podnoszona przez skarżącą okoliczność pomocy finansowej matce nie została przez żalącą się w żaden sposób uwiarygodniona. Samo oświadczenie podane we wniosku o przyznanie prawa pomocy (PPF) nie jest wystarczającą podstawą do przyznania przez Sąd prawa pomocy.

Zaznaczyć należy, iż jest to kolejny wniosek skarżącej o przyznanie prawa pomocy w niniejszej sprawie. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 21 września 2011 r. odmówił skarżącej przyznania prawa pomocy. Naczelny Sąd Administracyjny po rozpoznaniu zażalenia skarżącej na powyższe orzeczenie - postanowieniem z dnia 7 grudnia 2011 r., sygn. akt II OZ 1285/11 oddalił zażalenie. Ocena sytuacji skarżącej wyrażona w postanowieniu Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 grudnia 2011 r. jest tożsama z oceną wyrażoną w niniejszym postanowieniu. Podstawą oddalenia zażalenia są te same okoliczności tj. brak wykazania przez skarżącą trudnej sytuacji majątkowej.

Zgodnie z art. 165 p.p.s.a. postanowienia niekończące postępowania w sprawie mogą być uchylane i zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne.

I. S. nie wykazała, iż od wydania poprzedniego postanowienia w przedmiocie prawa pomocy uległa zmianie sytuacja rodzinna i majątkowa skarżącej.

Mając powyższe na uwadze, Naczelny Sąd Administracyjny na podstawie art. 184 w związku z art. 197 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, orzekł jak w postanowieniu.